

Q&A om den kontracykliske kapitalbuffer

Det Systemiske Risikoråds formål er at pege på initiativer, der kan forebygge eller reducere systemiske finansielle risici, som kan sætte hele eller dele af den økonomiske udvikling under pres. Som et led i det overordnede formål er det Risikorådets opgave at vurdere, hvad der er et passende niveau for den kontracykliske kapitalbuffer.

Bufferen gør den finansielle sektor mere robust

Bufferen er et værktøj, der blev indført i international regulering efter finanskrisen. Bufferen er en del af et større sæt reformer, der skal gøre den finansielle sektor mere robust.

Hvad er den kontracykliske kapitalbuffer?

Bufferen er et krav til størrelsen af bankers og realkreditinstitutters egenkapital. Formålet er, at institutterne skal opbygge kapital i perioder, hvor risici i det finansielle system bygges op. Formålet er således ikke at bremse kraftigt stigende boligpriser eller overdreven udlånsvækst i opgangstider, men derimod at gøre institutterne mere robuste.

Bufferen kan frigives enten helt eller delvist, når der er stress i det finansielle system. Frigivelse skal modvirke, at banker og realkreditinstitutter bliver tilbageholdende med at låne ud under kriser som følge af utilstrækkelig kapital. Frigivelse kan ske med øjeblikkelig virkning.

Hvad betyder bufferkravet i kroner og øre?

En forøgelse eller reduktion af den kontracykliske buffer med 0,5 procentpoint af de risiko-vægtede eksponeringer øger/reducerer det samlede regulatoriske krav til danske bankers og realkreditinstitutters egenkapital med ca. 7,5 mia. kr. Den højere/lavere buffer medfører ikke en udgift/indtægt på 7,5 mia. kr. men betyder, at institutterne i højere/mindre grad skal finansiere deres udlånsaktiviteter med egenkapital i stedet for lånte penge.

Hvordan kan institutterne opfylde en forøgelse af bufferkravet?

Når bufferkravet stiger, betyder det, at en større del af bankernes og realkreditinstitutternes udlån finansieres med egenkapital i stedet for gæld. Det kan institutterne fx opfylde ved at tilbageholde indtjening frem for at udbetale indtjeningen i form af udbytter eller aktietilbagekøb. Uanset om indtjeningen udbetales eller tilbageholdes, tilfalder den aktionærerne, da det er dem, der ejer instituttet.

Hvornår skal bufferen opbygges?

Bufferen skal opbygges, når risici i det finansielle system stiger. Det vil typisk være i perioder, hvor borgere og virksomheder ser lyst på den økonomiske udvikling; hvor boligpriserne stiger; og hvor der er lempelige kreditvilkår. Risikorådet vurderer løbende udviklingen og fastsætter buffersatsen derefter.

Risikorådet anbefaler, at bufferen bygges op i god tid, inden der opstår betydelig stress i det finansielle system. Rettidig opbygning giver den finansielle sektor god mulighed for at tilpasse sig kravene. En tidlig opbygning er også vigtig, da der går 12 måneder fra erhvervsministeren offentliggør beslutninger om buffersatsen til ændringerne træder i kraft.

Derfor er det vigtigt med informationer, der giver et tidligt signal om risikoopbygning. For eksempel stiger ejendomspriser ofte før udlån i perioder, der leder op til finansielle kriser. Samtidig er de danske husholdningers samlede gæld aktuelt på et meget højt niveau. Så selv om kreditvæksten i dag er begrænset, vil en gældsopbygning fra et allerede højt niveau forstærke risici forbundet med fremtidig kreditvækst.

Hvornår skal bufferen frigives?

Bufferen skal frigives, hvis den finansielle sektor kommer under pres, og der er risiko for, at banker og realkreditinstitutter strammer kreditgivningen til husholdninger og virksomheder så meget, at der kan opstå en kreditklemme. Bufferen skal ikke nødvendigvis frigives ved en konjunkturvending.

Da bufferen blev frigivet i marts 2020, var der stor usikkerhed på de finansielle markeder som følge af covid-19. Samtidig blev der indført nedlukninger i Danmark, og det var forventeligt, at økonomien ville blive hårdt ramt. Derfor blev bufferen frigivet for at understøtte kreditgivningen til virksomheder og husholdninger, som ville blive berørt af nedlukningerne. Samtidig betød frigivelsen, at kreditinstitutterne i højere grad kunne absorbere tab på udlån til husholdninger og virksomheder, der blev påvirket af covid-19-pandemiens konsekvenser. De fleste af de lande, som i februar 2020 havde en positiv buffersats, valgte helt eller delvist at frigive bufferen.

Hvem beslutter, om bufferen skal ændres?

Det er erhvervsministeren, der beslutter buffersatsens niveau på baggrund af en vurdering fra Risikorådet. Risikorådet vurderer mindst hvert kvartal niveauet for buffersatsen. Hvis Rådet vurderer, at buffersatsen skal ændres, vil det offentliggøre en henstilling til erhvervsministeren.

Kan ministeren sige nej til at følge en henstilling fra Det Systemiske Risikoråd?

Ja. Ministeren skal enten følge henstillingen eller forklare, hvorfor den ikke følges.

Hvad baserer Risikorådet sin vurdering af buffersatsen på?

Det er komplekst at identificere og måle risici, og fremtidige kriser vil formentlig have en anden form end de forrige, selv om nogle mønstre har det med at gentage sig. Rådet bruger derfor en lang række informationer til at vurdere udviklingen i det finansielle system. Buffersatsen fastsættes dermed ikke mekanisk ud fra enkelte indikatorer. I vurderingen af buffersatsen indgår også anden relevant information, fx andre regulatoriske krav til institutterne.

Hvornår træder en ændring af buffersatsen i kraft?

Det kommer an på, om der er tale om en forhøjelse eller en frigivelse.

Fra det tidspunkt, hvor erhvervsministeren har besluttet at øge buffersatsen, går der 12 måneder, inden kravet træder i kraft. Institutterne har derfor tid til at tilpasse sig det højere kapitalkrav.

Når bufferen frigives, sker det med øjeblikkelig virkning efter ministerens beslutning.

Skal udenlandske banker overholde en dansk buffer?

Ja. Udenlandske banker med krediteksponeringer i Danmark skal også opfylde den danske kontracykliske kapitalbuffer. Det følger af EU-lovgivningen.

Er der et loft for størrelsen af buffersatsen?

Nej. Bufferen kan fastsættes højere end 2,5 pct., hvis informationsgrundlaget tilsiger det.

Det er dog kun obligatorisk for andre lande at anerkende den danske buffersats op til 2,5 pct.

Anvendes bufferen i andre lande?

Ja. De fleste af de lande, som enten havde opbygget eller annonceret en fremtidig positiv buffersats, valgte helt eller delvist at frigive bufferen i marts 2020.

Er bufferen en garanti mod en ny finanskriser?

Nej. Bufferen er et værktøj, der skal modvirke, at bankerne skærer for meget ned på deres långivning, hvis der opstår en ny finansiell krise.